

» PLAN

PLANERINGSSTRATEGI SANDVIKENS KOMMUN 2024

Beslutad av:	Kommunfullmäktige
Beslutsdatum och paragraf:	2024-05-13 § 63
Diarienummer:	KS2024/247
Giltighetstid:	Tills vidare
Dokumentansvarig:	Förvaltningschef Västra Gästriklands sambhällsbyggnadsnämnd
För uppföljning och tidplan för denna ansvarar:	Förvaltningschef Västra Gästriklands sambhällsbyggnadsnämnd

Innehåll

Planeringsstrategi – vad är det?	3
Vad är det för skillnad på översiktsplan och översiktsplanering?	3
Sammanfattning om Sandvikens kommun och Planeringsstrategi 2024.....	4
Del 1 Ändrade planeringsförutsättningar	5
Länsstyrelsens underlag till Sandvikens planeringsstrategi.....	5
Sandvikens slutsatser utifrån Länsstyrelsens underlag	10
Sandvikens nya styrdokument och ställningstaganden	11
Sandvikens slutsatser utifrån ny politisk inriktning och nya styrdokument	13
Del 2 Analys av användning och tillämpning av översiktsplanen	14
Sandvikens slutsatser från utvärdering av användning och tillämpning	14
Del 3 Sammanfattande bedömning och fortsatt arbete	16
Behov av fortsatt arbete	16
Konsekvenser om Planeringsstrategin inte antas	19
Sandvikens sammanfattande bedömning år 2024 om översiktsplan och översiktsplanering.....	20
Process och organisation.....	21

Planeringsstrategi – vad är det?

Enligt plan- och bygglagen (2010:900) 3 kap 23§, ska alla kommuner ta fram och anta en planeringsstrategi under de två första åren efter ett ordinarie val.

Planeringsstrategin ska beskriva kommunens arbete med sin översiktsplanering och översiktsplanens aktualitet. Dessutom ska kommunen beskriva och ta ställning till eventuell förändrade planeringsförutsättningar som kan påverka översiktsplaneringen och därmed översiktsplanens aktualitet.

Planeringsstrategin ändrar inte översiktsplanen i sig men möjliggör för kommunen att skapa tydlighet i hur kommunen tolkar och tar ställning till vad som är aktuellt i planeringsförutsättningar och befintliga översiktsplaner. Dessutom blir det tydligt redovisat hur kommunen vill bedriva sitt arbete med översiktsplanering.

Om kommunen inte beslutar om en planeringsstrategi inom avsett tidsintervall kommer gällande översiktsplan i sin helhet att betraktas som inaktuell.

Vad är det för skillnad på översiktsplan och översiktsplanering?

Översiktsplan	Översiktsplanering
<p>Översiktsplanen är den beslutade avvägda planen om hur kommunen vill utveckla, bevara och använda den fysiska miljön.</p> <p>Varje kommun ska ha en aktuell översiktsplan som visar på inriktningen för bebyggelse-utvecklingen och mark- och vattenanvändningen.</p> <p>Översiktsplanen är ett viktigt politiskt ställningstagande där avvägningar gjorts mellan allmänna och enskilda intressen för att möjliggöra utveckling.</p> <p>Planen ska både vara strategisk och vägledande för beslut i plan- och lov-ärenden. Dessutom är det en överenskommelse mellan kommunen och staten om hur riksintressen inom kommunen ska tillgodoses.</p> <p>Sandvikens nu gällande översiktsplan är från 2018.</p> <p><i>Vad en översiktsplan ska innehålla regleras i plan- och bygglagen (PBL 2010:900)</i></p> 	<p>Översiktsplanering är det ständiga arbetet med att möjliggöra och genomföra den utveckling som beslutats i översiktsplanen samt det arbete som krävs för att hålla översiktsplanen aktuell.</p> <p>Det innebär bland annat att skapa beslutsunderlag för att stärka, komplettera, fördjupa eller tydliggöra översiktsplanens inriktning genom att arbeta med till exempel förstudier, strategier, lokaliseringsstudier, dialoger, analyser och kunskapsunderlag.</p> <p>Ibland uppkommer nya förutsättningar som gör att delar av översiktsplanens inriktning påverkas eller behöver omprövas och då kan till exempel förstudier, analyser, dialoger, kartläggningar, program och tillägg hjälpa till att säkra upp att beslut kan fattas utifrån aktuella förutsättningar.</p>

Sammanfattning om Sandvikens kommun och Planeringsstrategi 2024

Sandvikens gällande översiktsplan är *Översiktsplan för Sandvikens Kommun 2030, KS2017/663*, antagen 2018, vilken anses fortsatt aktuell.

Sedan 2018 har dock förutsättningar förändrats i både Sandviken och i omvärlden vilket har hanterats på olika sätt kopplat till översiktsplaneringen. Bland annat har vissa nya lagkrav implementerats, vissa nya kunskapsunderlag har utretts, vissa nya styrdokument har antagits och vissa nya politiska inriktningar såväl nationellt som lokalt har beslutats.

Bedömningen är ändå att gällande översiktsplan tillsammans med antagna och pågående detaljplaner möjliggör tillräcklig beredskap för utveckling av bostäder och verksamheter i Sandviken utifrån uppskattat behov de närmast kommande 2-4 åren.

På liknande sätt bedöms att gällande översiktsplan tillsammans med kommunens antagna styrdokument och politiska inriktningsbeslut möjliggör beredskap för övrig utveckling i närtid.

Dessbättre fortsätter intresset för Sandviken som etableringsort och förändringstrycket ökar för att Sandviken ska växa för framtiden och erbjuda en kommun att trivas i med minskad klimatpåverkan och utbildning som gör skillnad. Det betyder att Sandviken redan nu rustar och förbereder inför framtida utvecklingsmöjligheter och har både färdigställt och påbörjat flera arbeten för att skapa nya styrdokument och nya kunskapsunderlag för att möjliggöra önskad utveckling. Det behövs dock initieras ytterligare nya utredningar, analyser och inriktningsarbeten för att komma vidare. I Planeringsstrategin beskrivs det arbete som är direkt kopplat till översiktsplaneringen.

Del 1 Ändrade planeringsförutsättningar

Sandvikens kommun ska i Planeringsstrategin ta ställning till ändrade planeringsförutsättningar av betydelse för översiktsplanens aktualitet.

Nya planeringsförutsättningar orsakas av förändringar på såväl lokal som nationell och ibland även internationell nivå. Vissa nya inriktningar kan vara kommunens egenvalda styrning medan andra omvärldsförutsättningar är sådant som inte helt går att påverka men sådant som planeringen behöver förhålla sig till.

Länsstyrelsen i Gävleborg har under 2022 lämnat underlag till Sandviken utifrån vilka förändringar på regional och statlig nivå som ger ändrade planeringsförutsättningar och som därför kan komma att påverka aktualiteten i översiktsplanen. Dessa redovisas i sin helhet på sidorna 5-9 under rubrik Länsstyrelsens underlag till Sandvikens planeringsstrategi.

I Sandvikens kommun har också planeringsförutsättningar förändrats sedan översiktsplanen antogs 2018. Det handlar såväl om ny politisk inriktning som nya beslutade styrdokument och ny kunskap som behöver förhålla sig till översiktsplanen. Dessa redovisas på sidorna 10-12 under rubrik Sandvikens nya styrdokument och ställningstaganden.

Kortfattade bedömningar och slutsatser av redovisade förändrade planeringsförutsättningar kan läsas under respektive avsnitt.

Länsstyrelsens underlag till Sandvikens planeringsstrategi

Länsstyrelsen ska, enligt plan- och bygglagen 3 kap. 26 §, redovisa ett underlag till kommunen med sådana statliga och mellankommunala intressen som kan ha betydelse för översiktsplanens aktualitet.

I underlaget ska länsstyrelsen ange

1. hur dessa intressen förhåller sig till översiktsplanen, och
2. om länsstyrelsens granskningsyttrande i någon del inte längre gäller.

Länsstyrelsen ska även lämna ett sådant underlag till kommunen när kommunen begär det. Lag (2020:76)

I underlaget som inkom till Sandvikens kommun 2022 redovisar Länsstyrelsen vilka, nya eller ändrade, statliga och mellankommunala intressen som kan ha betydelse för översiktsplanens aktualitet. Underlaget informerar också om förändringar gällande övriga allmänna intressen som kan vara bra att ha med sig i kommande arbete med planeringsstrategi.

Nya lagar och översyn av befintlig lagstiftning

Plan- och bygglagen, PBL, (2010:900)

- I augusti 2018 infördes nya krav på översiktsplanens innehåll vad gäller kommunens syn på risken för skador på den byggda miljön till

följd av översvämning, ras, skred och erosion som är klimatrelaterade samt på hur sådana risker kan minska eller upphöra.

- I april 2020 infördes flera ändringar i 3 kap. - Översiktsplan - PBL med syftet att översiktsplaneringen ska bedrivas kontinuerligt, vara framåtsyftande och att översiktsplanen ska hållas aktuell. Det infördes nya bestämmelser om när hela eller delar av översiktsplanen ska anses vara aktuell och upphör att gälla. Kommunen ska anta en planeringsstrategi i början av varje mandatperiod. Vidare fick regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer möjlighet att meddela föreskrifter för att ta fram en digital standard för utformning av översiktsplaner, regionplaner och områdesbestämmelser.

Miljöbalken (1998:808)

I januari 2018 infördes ett nytt 6 kap. - Miljöbedömningar - i miljöbalken vilket exempelvis innebär nya och ändrade ord och uttryck för att tydliggöra processer om miljöbedömning. Den främsta avsikten har varit att skapa ett tydligt och mer ändamålsenligt regelverk.

Lag (2018:1197) om Förenta nationernas konvention om barnets rättigheter

I januari 2020 blev barnkonvention svensk lag. Detta förstärker barnrätten vid tillämpningen av andra lagar, exempelvis PBL. Barns intressen ingår i princip i alla de intressen som anges i 2 kap. PBL och även i en del andra bestämmelser i PBL uttrycks barns intressen.

Lag (2000:1383) om kommunernas bostadsförsörjningsansvar

Den 1 oktober 2022 trädde ändringar i bostadsförsörjningslagen i kraft. Syftet med lagändringen är att förbättra förutsättningarna såväl för regeringens uppföljning av riksdagens mål för bostadsmarknaden som för kommunernas planering av bostadsförsörjningen.

Ändringen innebär att uppgifterna i riktlinjerna ska grundas på en analys av vilka bostadsbehov som inte tillgodoses på den lokala bostadsmarknaden. Analysen ska göras utöver den analys av den demografiska utvecklingen och marknadsförutsättningarna som kommunerna ska göra. Det innebär att kraven på analysen som ska ligga till grund för uppgifterna i riktlinjerna får en tydligare inriktning mot bostadsbristen i kommunen.

Nya underlag gällande statliga och mellankommunala intressen

Riksintressen

Det pågår just nu en översyn av riksintresseanspråken. De riksintressen som är föremål för översyn är riksintressena kommunikation, friluftsliv (3 kap. MB), naturvård, kulturmiljö, energiproduktion - distribution samt industriell produktion. Sammantaget finns det förväntningar från regeringen om att

översynen ska leda till en kraftig minskning av såväl antalet anspråk på områden av riksintresse som dessa områdens samlade areella utbredning. Resultat från översynen visar att det finns brister i riksintressesystemet och arbete med översynen fortsätter under 2022.

Kulturmiljövård

Riksantikvarieämbetet har av regeringen fått ett uppdrag under 2022 att ompröva de riksintressen för kulturmiljövård som länsstyrelserna har identifierat som områden av riksintressen med brister avseende aktualitet eller utbredning.

Naturvård

Naturvårdsverket har av regeringen fått ett uppdrag under 2022 att ompröva de riksintressen för naturvård som länsstyrelserna har identifierat som områden av riksintressen med brister avseende aktualitet eller utbredning.

Vindbruk

Energimyndigheten har sett över sina riksintresseanspråk i översynen 2020–2021 och konstaterat att senaste beslutet från 2013 kvarstår.

Kommunikationsanläggningar

Senaste uppdaterade beslut gällande riksintresseanspråken för kommunikationer gjordes 2018.1 Inom ramen för den pågående översynen av riksintressen har Trafikverket påbörjat arbetet och har som intention att besluta om nya anspråk under halvårsskiftet 2022.

Miljö kvalitetsnormer (MKN)

Miljö kvalitetsnormer, MKN, är regler om kvaliteten på mark, vatten, luft eller miljön i övrigt. Normerna beslutas för att varaktigt skydda människors hälsa eller miljön eller för att avhjälpa skador på eller olägenheter för människors hälsa eller miljön. MKN beslutas antingen av regeringen eller av andra myndigheter som utses av regeringen. Normerna beslutas genom förordningar eller föreskrifter.

MKN Vatten

Förslag till förvaltningsplan och åtgärdsprogram för förvaltningscykel 2021–2027 finns utarbetade och prövas för närvarande hos regeringen. Förvaltningsplanen beskriver i stora drag hur vattnen mår, hur de övervakas och förvaltas. Åtgärdsprogrammet innehåller juridiskt bindande åtgärder riktade till Sveriges myndigheter och kommuner. En av de kommunala åtgärderna handlar om fysisk planering och tydliggör att, samt beskriver till viss del hur, kommunen ska förhålla sig till miljö kvalitetsnormer för vatten vid översiktsplanering.

Regional utvecklingsstrategi (RUS)

En ny regional utvecklingsstrategi (RUS) 2020–2030 har antagits under våren 2021. Nulägesanalys 2019 med relevans för kommande planeringsstrategi. Ett digitalt verktyg, Power BI, har också tagits fram för att kunna följa specifika målområden, effektmål och indikatorer.

Åtgärdsprogram för vatten 2022–2027

Åtgärdsprogrammen för vatten i de olika vattendistriktet antogs under 2022 och tillkom således efter att översiktsplanen antogs. Åtgärdsprogrammen talar om vad som krävs för att nå miljö kvalitetsnormerna och vilka myndigheter som behöver göra vad. Åtgärdsprogrammen beskriver alltså de problem som finns i vattendistriktets vatten och som måste lösas. Här finns också information om de viktigaste källorna till problemen och vilka åtgärder som myndigheter och kommuner ska sätta in.

Regional vattenförsörjningsplan för Gävleborgs län

Länsstyrelsen har efter att översiktsplanen antogs tagit fram en ny regional vattenförsörjningsplan. Den regionala vattenförsörjningsplanen pekar ut de vattenresurser som behövs för att möta dricksvattenbehovet i Gävleborgs län nu och i framtiden. Planen är ett planeringsunderlag för en långsiktigt hållbar vattenförsörjning. Vidare presenterar den regionala vattenförsörjningsplanen hot och risker samt åtgärder som är relevanta för länets vattenförsörjning.

Regional handlingsplan för grön infrastruktur i Gävleborgs län

Handlingsplanen för grön infrastruktur i Gävleborgs län beslutades i december 2021, efter att översiktsplanen antogs. I handlingsplanen presenteras kunskapsunderlag och förslag till åtgärder som behövs för att bibehålla och utveckla biologisk mångfald och ekosystemtjänster.

Den regionala handlingsplanen för grön infrastruktur ska fungera som ett kunskaps- och planeringsunderlag som ska kunna användas vid prioritering och planering av mark- och vattenanvändning samt naturvårdsåtgärder.

Buller

I april 2020 publicerade Boverket en reviderad vägledning om industri- och annat verksamhetsbuller vid planläggning och bygglovsprövning av bostadsbyggnader. Vägledningen ansluter till de nya allmänna råd om industri- och annat verksamhetsbuller som publicerats under 2020. Gällande buller från vindkraftverk publicerades en ny vägledning från Naturvårdsverket i slutet av 2020. Vägledningen fastställer 40 dBA som riktvärde för vindkraftsbuller utomhus vid bostäder och att det kan vara lämpligt med 35 dBA vid områden som används för friluftsliv och rekreation.

Transportleder för farligt gods

Länsstyrelsen Gävleborg arbetar med att ta fram en vägledning för planläggning intill transportleder för farligt gods anpassat för vårt län. Vägledningen beräknas vara klar till sommaren 2022. Fram till att detta dokument är färdigställt rekommenderas att kommunerna utgår från RIKTSAM eller Länsstyrelsen i Dalarnas vägledning.

Riskhantering

Boverket hade under våren/sommaren 2021 en vägledning för "Riskhantering i planläggning och byggande" ute på remiss och planerar att publicera denna under första delen av 2022. Det är ett omfattande underlag som är avsett att vara stöd vid riskhantering.

Potentiellt förorenade områden

Länsstyrelsen har tagit fram ett nytt regionalt program för efterbehandling av förorenade områden som gäller för perioden 2021–2023. Programmet redogör för det aktuella läget när det gäller arbetet med förorenade områden i länet.

Informationen om förorenade områden förändras och uppdateras kontinuerlig. Det kan exempelvis handla om nya objekt inom branscher som inte tidigare uppmärksammats och nya undersökningar eller åtgärder som utförts.

Klimatrelaterade risker & klimatanpassning

År 2018 infördes en ny bestämmelse i PBL genom ett tillägg i 3 kap. 5 §. Förändringen innebär att det av översiktsplanen ska framgå kommunens syn på risken för skador på den byggda miljön som kan följa av översvämning, ras, skred och erosion som är klimatrelaterade samt på hur sådana risker kan minska eller upphöra. Förutom ny och befintlig bebyggelse innefattar den byggda miljön, även anläggningar samt vegetation, parker och andra grönområden.

De stabilitetszoner som redovisas i gällande översiktsplan för Sandvikens kommun gäller endast områden som var bebyggda då karteringen genomfördes av dåvarande Räddningsverket. Det är viktigt att uppmärksamma att stabilitetsproblem kan förekomma även på andra platser inom kommunen och även kan uppstå vid nybebyggelse, ändrad markanvändning eller klimatförändringar.

Landsbygdsutveckling i strandnära lägen (LIS)

I kommunens översiktsplan finns ett antal utpekade LIS-områden. Urvalet har gjorts utifrån kriteriet landsbygdsbegreppet. Det kan därför vara lämpligt att inför kommande planeringsstrategi göra en uppföljning och utvärdering om vilka förändringar som behövs göras gällande LIS-områden i kommande översiktsplanering. Det kan till exempel handla om att se över om planerna har realiserats.

Åtgärdsprogram för miljömålen i Gävleborgs län 2023–2030

Åtgärdsprogrammet för miljömålen 2023–2030 - Tillsammans mot ett hållbart Gävleborg 2030, är en handlingsplan för att täppa till gapet mellan var vi är idag och där vi behöver vara för att nå Sveriges miljömål och generationsmålet. Åtgärdsprogrammet har arbetats fram i bred samverkan med många aktörer i länet, ett arbete som avslutats med en omfattande remiss.

Länsstyrelsens synpunkter på om deras granskningsyttrande är fortsatt aktuellt

I underlaget framgår även att Länsstyrelsens granskningsyttrande för *Sandvikens kommuns översiktsplan 2030* fortfarande är aktuellt.

Länsstyrelsen lämnade synpunkter på sakfrågor i yttrandet men lyfte särskilt fram:

- Översiktsplanens kartmaterial är fortfarande otydligt och det är väldigt svårt att orientera sig i kartorna. Länsstyrelsen rekommenderar att kartmaterialet arbetas om och redovisas i lämpliga skalor för att öka tydligheten. Tydliga kartor kommer dessutom att underlätta kommande lovprövningar, detaljplaneärenden och andra prövningar.
- Kommunen uppger att program, planer, strategier som tex gröstrukturplan, kulturmiljöprogram och klimatstrategi ska upprättas. Länsstyrelsen anser att arbetsgången borde ha varit det omvända. Program, strategier med mera hade med fördel kunnat legat som underlag för översiktsplanen. Då hade översiktsplanen mer kunnat spegla kommunens viljeinriktning i den framtida utvecklingen.

Sandvikens slutsatser utifrån Länsstyrelsens underlag

Av länsstyrelsens sammanställda underlag har Sandvikens kommun uppmärksammat det mesta och i vissa fall redan implementerat ny lagstiftning eller arbetar redan med eller efter nya underlag. Kommunen ser dock möjligheter att arbeta vidare med flertalet medskick inför kommande översiktsplan och kommande översiktsplanering.

Sandvikens kommun är bekant med länsstyrelsens granskningsyttrande och har besvarat synpunkter i samband med översiktsplaneprocessen. Sedan dess har dock Sandvikens kommun påbörjat ett digitaliseringsarbete av översiktsplaneunderlaget som kommer underlätta framtida översiktsplanering.

Bedömningen från Sandvikens kommun på länsstyrelsens underlag är att det i materialet inte finns något som kräver att gällande översiktsplan ska förklaras inaktuell.

Sandvikens nya styrdokument och ställningstaganden

Sedan 2018 då översiktsplanen antogs har ett flertal arbeten och beslut om inriktning och styrdokument färdigställts för att styra kommunens arbete. Dessa beslut följer den styrmodell och hierarki som finns för styrdokument i Sandvikens kommun. Kort kan sägas att beslutad inriktning och nya styrdokument kompletterar gällande översiktsplan och behöver samläsas tillsammans med översiktsplanen för att få vägledning i beslut i enskilda planer och ärenden.

Kommunfullmäktiges strategiska områden

Kommunfullmäktige fastställde den 20 februari 2023 Sandvikens strategiska områden som gäller fram till 2026. Områdena pekar ut vad som ska prioriteras för att förverkliga kommunens vision och tydliggör den politiska viljan.

De kommande åren har Sandvikens kommun särskilt fokus på följande områden:

Växa för framtiden

Sandvikens kommun växer och utvecklas för att bli 50 000 invånare, en ambition för att skapa goda framtidsutsikter. Vi säkerställer välfärden för kommande generationer. Här byggs fler bostäder, vi utvecklar våra tjänster, välkomnar företagande och erbjuder ett rikt utbud av kultur och fritidsaktiviteter.

Sandviken är en kommun som blomstrar där invånare, organisationer och företagare välkomnas till delaktighet och ansvar i utformningen av hur kommunen växer.

Minskad klimatpåverkan

Vi tar ansvar för klimatet, värnar vår planet och arbetar för att vara klimatneutrala år 2030. Det gör vi genom att bland annat minska utsläpp av växthusgaser och jobba cirkulärt, vi återanvänder och återvinner klimatsmart.

Det är väsentligt att alla är med och bidrar till klimatomställningen för att skapa ett långsiktigt hållbart samhälle.

Utbildning som gör skillnad

Utbildning är avgörande för möjligheten att få ett bra och meningsfullt liv. Alla barn och elever utmanas i sitt lärande för att utveckla sina förmågor inför framtida studier och yrkesval.

Det är viktigt att alla barn och elever oavsett ålder erhåller en trygg och kvalitativ utbildning. Kunskap och färdigheter stärker vår sammanhållning, vår framtidstro och vår demokrati.

En kommun att trivas i – bra livsmiljö

Sandvikens kommun är en attraktiv kommun att leva, verka och bo i under hela livet. Ett socialt hållbart samhälle som står för allas lika värde och värnar den demokratiska processen. Det handlar om att vi tillsammans skapar trygga bostadsmiljöer, bra uppväxtvillkor och ett rikt kultur- och fritidsliv.

Vi tar vårt samhällsuppdrag på allvar med medarbetare som är motiverade och kreativa. Tillsammans med invånarna skapas förutsättningar för kommunens utveckling.

Nya styrdokument och planer i Sandviken

Sedan 2018 har flera viktiga styrdokument arbetats fram och beslutats för att underlätta styrning och vägledning i ärenden tillsammans med de avvägningar som finns i översiktsplanen.

Sandvikens kommuns cykelplan 2021–2030, KS2020/602

Sandvikens kommuns cykelplan antogs 2021. Cykelplanen är ett strategiskt vägledande dokument för kommunens planering gällande cykelinfrastrukturen. Cykelplanen utgör en länk från översiktsplanen och är ett tydligt inspel i länsplanarbetet. Kopplat till cykelplanen finns även ett åtgärdsprogram som ett separat dokument. Det redogör för prioriteringsordning av de föreslagna åtgärderna längs det kommunala vägnätet

Vatten- och avloppsplan Sandvikens kommun, KS2019/232

Vatten- och avloppsplan för Sandvikens kommun antogs av kommunfullmäktige i juni 2019. Syftet med VA-planen är att skapa en heltäckande, långsiktig och hållbar vatten- och avloppsplanering för hela kommunen. VA-planen ska bidra till att både dagens och framtidens krav på VA-försörjningen uppfylls.

VA-planen ska hjälpa kommunen att ta ansvar för det som fordras enligt lagen och underlätta i det kommunkoncernövergripande arbetet med VA-frågor.

VA-planen ska även fungera som stöd för utveckling av ny bebyggelse där en förutsättning är en fungerande vatten- och avloppsförsörjning. VA-planen ska tydliggöra för de som idag äger en fastighet eller planerar att köpa en fastighet i kommunen vad som är planerat för deras vatten och avlopp. Förutsägbarheten möjliggör för fastighetsägare att ta ansvar över sin vatten- och avloppsförsörjning.

Dagvattenplan för Sandvikens kommun, KS2022/473

Sandvikens kommuns dagvattenplan antogs i början av 2023.

Dagvattenplanen är ett strategiskt dokument som tagits fram utifrån regeringens etappmål för hållbar dagvattenhantering och utifrån handlingsplanen för Sandvikens kommuns VA-plan. Den skapar

förutsättningar för en långsiktigt hållbar och klimatanpassad dagvattenhantering i kommunen, såväl på kvartersmark som allmän plats.

Planen ger även vägledning om hur dagvattnet inom kommunen ska hanteras och vem som bär vilket ansvar. Dagvattenplanen är ett viktigt dokument för att skapa samsyn och samverkan samt för att ge tyngd åt dagvattenfrågan i hela samhällsbyggnadsprocessen.

Bredbandsplan för Sandvikens kommun 2021-2025, KS2023/468

Region Gävleborg har under 2019 antagit en regional plan för bredband. Planen sträcker sig fram till 2025.

2021 antog Sandvikens kommun en bredbandsplan som gäller 2021–2025. Kommunens bredbandsplan tillgodoser de mål som anges i den regionala planen för bredband som även den sträcker sig till 2025.

Kretsloppsplan 2021-2025 för Sandvikens kommun

Kretsloppsplan 2021–2025 för Sandvikens kommun antogs av kommunfullmäktige i september 2021.

Kretsloppsplanen ger inriktning och visar på fem målområden för hur vi i vår kommun kan arbeta för en resurssmart framtid med cirkulär ekonomi. Planen ger fokus och prioriteringar för vad kommunens verksamhet behöver ta sikte på.

Sandvikens slutsatser utifrån ny politisk inriktning och nya styrdokument

Av de beslutade styrdokumenterna och politiska inriktningen med strategiska områden i Sandviken sedan 2018 kan konstateras att de alla kompletterar gällande översiktsplan och behöver samläsas för att få helhetsbilden inom respektive ämnesområde.

Inget av styrdokumenterna föranleder att översiktsplanen blir inaktuell.

Del 2 Analys av användning och tillämpning av översiktsplanen

I arbetet med framtagandet av planeringsstrategin har analys och uppföljning gjorts för att bedöma gällande översiktsplans aktualitet och användbarhet.

Arbete med utvärdering har skett internt inom kommunorganisationen och genom analys av beslutade planbesked sedan 2018 vilka visas i tabell på nästa sida.

Sedan översiktsplanen antogs har 32 planbesked lämnats in, varav 31 har fått positivt planbesked. Av dessa har 13 varit utpekade som utvecklingsområden i översiktsplanen. 28 av planbeskeden har bedömts stämma väl överens med översiktsplanens intentioner och riktlinjer för bebyggelseutveckling.

En översiktlig analys av kommunens planberedskap är gjord, det vill säga den potential av byggrätter som finns i redan antagna detaljplaner. Där kan konstateras att det finns möjlighet att bygga ca 1500 bostäder i kommunen varav ca 1000 bostäder i Sandvikens stad inom befintliga detaljplaner. Möjligheten att använda byggrätterna kräver analys inom respektive detaljplan.

Övriga resultat av utvärderingen sammanfattas i korthet i slutsatserna nedan.

Sandvikens slutsatser från utvärdering av användning och tillämpning

Kort kan konstateras att översiktsplanen är väl använd och har fungerat vägledande vid PBL-ärenden, detaljplanering, markköp och medborgardialoger. En styrka med översiktsplanen är dess layout och upplägg. Många kapitel och avsnitt är illustrerade med statistik och diagram vilka kan vara hjälpsamma för de som läser dokumentet. Det ökar trovärdigheten för läsare och handläggare när det finns underlag till viktiga ställningstaganden.

En annan styrka är den geografiska uppdelningen med tätortsfördjupningar. Det ger en god läsbarhet för såväl medborgare som för handläggare.

I vissa avseenden har dock översiktsplanen visat sig vara svårare att tillämpa. Inom områdena trafik, grönstruktur, kulturmiljö och klimatanpassning är ökad tydlighet önskvärd. Även översiktsplanens analoga format upplevs ibland trubbigt även om digitalt kartstöd finns.

På sikt finns möjligheter att stärka upp, aktualisera och modernisera innehåll och format vilket redovisas i kommande kapitel, del 3 Sammanfattande bedömning och fortsatt arbete. Framåt finns också möjlighet att bygga översiktsplanen mer digital för att möjliggöra ökad sökbarhet, tydligare kartmaterial och en mer kontinuerlig översiktsplanering.

Inför kommande arbete med ny översiktsplan behöver även nya förutsättningar och nya inriktningar arbetas in och möjliggöra för ambitioner och utmaningar inför ett än längre framtidsperspektiv.

I dagsläget finns dock inget som föranleder att gällande översiktsplan behöver förklaras inaktuell.

Uppföljning av översiktsplanens tillämpning i detaljplaneringen

Uppföljningen av inkomna planbesked visar att 42% av dessa har berört områden som är utpekade i översiktsplanen. Majoriteten av de områden som inte varit utpekade har bedömts stämma överens med översiktsplanens intentioner.

Planbesked för	Stämmer med ÖP	Utfall	Status	Utpekad i ÖP
Vallhov 2:1	Ja	Positivt	Pågår	Ja
Åsen 8:23	Ja	Positivt	Planlagt	Nej
Hedåsen 3:8	Nej	Negativt	Avbrutet	Nej
Östra Tuna	Ja	Positivt	Planlagt	Nej
Södra Tuna	Ja	Positivt	Planlagt	Ja
Lassas 2:1	Ja	Positivt	Planlagt	Ja
Förmannen 6	Ja	Positivt	Planlagt	Nej
Hedåsen 3:7	Ja	Positivt	Planlagt	Nej
Årsunda Prästbord 1:81 m.fl.	Ja	Positivt	Avbrutet	Ja
Lövbacken 2:1	Ja	Positivt	Planlagt	Ja
Hjalmarsmuren	Ja	Positivt	Pågår	Ja
Parkhallen Storvik	Ja	Positivt	Planlagt	Ja
Järbo 54:9	Nej	Positivt	Vilande	Nej
Kyrkåsen 2:1	Ja	Positivt	Planlagt	Nej
Fårtickan 3	Ja	Positivt	Vilande	Nej
Del av Trumpeten	Ja	Positivt	Pågår	Nej
Lustigknopp 1	Ja	Positivt	Avbrutet	Nej
Högtorpsvägen	Ja	Positivt	Pågår	Ja
Hedåsen 3:8	Nej	Positivt	Pågår	Nej
Lasarettet	Ja	Positivt	Pågår	Ja
Björksätra skola	Ja	Positivt	Pågår	Ja
Säterjätan 3	Ja	Positivt	Pågår	Nej
Murgårdsskolan	Ja	Positivt	Pågår	Ja
Norrsätra skola	Ja	Positivt	Vilande	Ja
Tuna 6 & 7	Nej	Positivt	Pågår	Nej
Hedåsen 3:43	Ja	Positivt	Pågår	Nej
Sätra 2:15	Ja	Positivt	Pågår	Ja
Konvertorn 1 (ändring)	Ja	Positivt	Planlagt	Nej
Klappsta 6:8	Ja	Positivt	Pågår	Nej
Grillen 8	Ja	Positivt	Pågår	Nej
Fjärilen 7	Ja	Positivt	Avbrutet	Nej
Centrum 2:1	Ja	Positivt	Pågår	Nej

Sedan översiktsplanen antogs har 32 planbesked lämnats in, varav 31 har fått positivt planbesked. Av dessa har 13 varit utpekade som utvecklingsområden i översiktsplanen. 28 av planbeskeden har bedömts stämma väl överens med översiktsplanens intentioner och riktlinjer för bebyggelseutveckling.

Del 3 Sammanfattande bedömning och fortsatt arbete

I tidigare avsnitt har konstaterats att nya och förändrade planeringsförutsättningar med ny lagstiftning och nya styrdokument kan komplettera gällande översiktsplan snarare än att anse översiktsplanen inaktuell.

Likasa kan konstateras att i utvärdering av översiktsplanen visserligen finns önsknings om uppdateringar i tydlighet och nytt digitalt format och att det ändå inte föranleder att översiktsplanen är inaktuell.

Planeringsstrategin ska ta ställning till översiktsplanens aktualitet och kommunens fortsatta arbete med översiktsplanen. Den sammanfattande bedömningen av *Översiktsplan för Sandvikens Kommun 2030, KS2017/663*, är att den är fortsatt aktuell.

För att ändå hålla översiktsplanen aktuell pågår redan arbeten, och det behöver fyllas på med ytterligare underlag och styrdokument, som kan komplettera materialet och inriktningen i översiktsplanen.

Behov av fortsatt arbete

Planeringsstrategin ska redovisa kommunens behov av fortsatt arbete med översiktsplanering för att komplettera och stärka upp översiktsplanen och översiktsplaneringen.

I Sandviken som ska växa för framtiden och erbjuda en kommun att trivas i med minskad klimatpåverkan och utbildning som gör skillnad pågår redan viktiga arbeten för att möjliggöra utveckling.

För att rusta och förbereda ytterligare för framtida utvecklingsmöjligheter finns fler identifierade behov av arbeten och styrdokument. En del är lagstadgade krav och en del är kommunens egna behov.

Listan nedan ska enbart ses som en sammanställning utan inbördes ordning av identifierade behov för fortsatt översiktsplanering för att möjliggöra en god planeringsberedskap. Namn på aktivitet och beskrivningar kommer troligen att uppdateras allt eftersom behoven utvecklas och uppdragen avgränsas och beställs. Ytterligare behov kan också tillkomma beroende på eventuella nya uppkomna förutsättningar och/eller behov.

Vilka arbeten som prioriteras, beställs och genomförs hanteras regelbundet genom kommunens ordinarie verksamhetsplanering och budgetarbete.

Aktivitet	Förväntat innehåll	Lagkrav	Status
Vattentjänstplan för Sandvikens kommun	Lagkrav som ska visa på hur kommunen tillgodoser allmänna vattentjänster. Arbetet påbörjades i början av 2023, drivs av VGS tillsammans med Sandviken Energi som VA-huvudman. Kan gå ut på granskning våren 2024 och beräknas antas i KF höst 2024.	§6 LAV	Pågår
Brandvattensförsörjningsplan	Behov i Sandviken i två delar. 1. visa på hur och var befintligt system fungerar och behöver förstärkas (vattenkiosker, drift och underhåll av brandposter) 2. utreda och föreslå framtida brandvattenförsörjning kopplad till klimatanpassningsåtgärder Arbetet påbörjades våren 2023, drivs av Tekniska kontoret tillsammans med VGS, Gästrike Räddningstjänst och Sandviken Energi. Beräknas färdigställas under 2025.		Pågår
Klimat- och energiplan i Sandviken – KEPS KS2023/335	Lagkrav för energiplan och behov i Sandviken att koppla ihop med klimatomställning och klimatanpassning. Ska visa på hur kommunen tillgodoser energibehov samt hur kommunen arbetar med klimatanpassning och omställning för att bli klimatneutrala. Arbetet påbörjades under våren 2023, drivs av VGS tillsammans med Sandviken Energi och beräknas antas i KF hösten 2024.	Lagen om kommunal energiplanering (1977:439)	Pågår
Kunskapsunderlag grönstruktur, ekosystemtjänster och friluftsliv	Kartläggning av natur- och friluftsvärden pågår. Behov finns att utreda och sammanställa grönstrukturvärden, ekosystemtjänster och framtida natur- och friluftslivsområden samt tillsammans med länsstyrelsen göra översyn av riksintressen och naturreservat samt egen översyn av inventeringar, skydd i detaljplaner och andra styrdokument. Arbetet påbörjades under 2022, drivs av VGS tillsammans med Kultur och Fritid och Tekniska kontoret. När kartläggning är klar kan bedömning och nya ställningstaganden göras i ny översiktsplan eller i annat beslutsunderlag/ styrdokument. <i>Boverket och Naturvårdverket arbetar för att en majoritet av kommunerna ska planera ekosystemtjänster senast 2025 och att det är önskvärt att göra i enlighet med Grönplanera – En vägledning om kommunal grönplanering rapport 7025 2022.</i>		Pågår
Fördjupad översiktsplan för norra Sandviken	Behov i Sandviken att i form av en fördjupad översiktsplan tydliggöra inriktningen för delar av norra Sandviken med fokus på området Tuna för att möjliggöra utveckling av verksamhetsområden. Arbetet inleddes i slutet av 2021 och drevs av VGS. Arbetet har sedan 2022 varit satt på paus till förmån för detaljplanearbete i området. Behovet av en fördjupad översiktsplan anses inte längre aktuellt och föreslås därför avslutas. Däremot finns behov av en <i>Förstudie i de östra områdena</i> som är närmast i tid för genomförande samt en <i>Strukturplan för helheten i Framtidens Tuna</i> där utrednings-materialet från detaljplanearbetet kan nyttjas.	Översiktsplan är lagstyrt via PBL	Står på paus

Kunskapsunderlag skyfall	Behov av att kartera områden som riskerar att påverkas vid skyfall samt utreda möjliga åtgärder och hantering. När kunskapsunderlag finns kan bedömning och nya ställningstaganden göras i ny översiktsplan eller i annat beslutsunderlag/ styrdokument. Arbete startar vår 2024 och första etappen av analys kan vara klar under höst 2024.		Pågår
Lokal vattenförsörjningsplan	Behov i Sandviken att ta fram en lokal vattenförsörjningsplan med den regionala vattenförsörjningsplanen som underlag. Ska visa på hur och var vattentillgångar och vattenresurser i kommunen behöver skyddas och framtidssäkras samt föreslå hur en framtida hantering av vatten kan kvalitetssäkra dricksvatten. Kopplar ihop med flera lagstiftningar och flera styrdokument. VGS kommer tillsammans med Sandviken Energi som VA-huvudman arbeta fram planen.		Identifierat behov
Översyn LIS-områden	Behov av att tydliggöra redan befintliga ställningstaganden om utpekade LIS-områden samt utreda om det finns nya förutsättningar som kan komma kräva nya beslut. (förhöjda nivåer i vattendrag, klimatanpassnings-åtgärder, etc) Kopplar ihop med KEPS.		Identifierat behov
Kunskapsunderlag kulturmiljö	Behov av att sammanställa och utreda kulturmiljövärden för såväl enstaka objekt som miljöer. Tillsammans med länsstyrelsen göra översyn av riksintressen och byggnadsminnen samt egen översyn av egna inventeringar, skydd i detaljplaner och bygglov. När kunskapsunderlag finns kan bedömning och nya ställningstaganden göras i ny översiktsplan eller i annat beslutsunderlag/ styrdokument.		Identifierat behov
Arkitekturpolicy	Behov av kompletterande styrdokument till ÖP gällande gestaltungs- och arkitekturfrågor. Ska beskriva kommunens övergripande ambition och förhållningssätt med den byggda miljön samt ge riktlinjer för hur en önskad utveckling kan uppnås. Behöver tas fram i samverkan mellan kommunens förvaltningar och bolag för att skapa samsyn kring utvecklingen av den byggda miljön.	<i>"Politik för gestaltad livsmiljö"</i> (Prop. 2017/18:110). <i>Styrande för statliga aktörer, vägledande för kommuner och regioner.</i>	Identifierat behov
Riktlinjer för bostadsförsörjning	Lagkrav som ska visa vad kommunen avser göra med det befintliga bostadsbestånd och vilka mål kommunen har med bostadsförsörjningen samt hur kommunen ska uppnå målen med bostadsplanering och utveckling av bostadsbeståndet.	<i>Lagen om kommunernas bostadsförsörjningsansvar 2000:1383</i>	Pågår
Kunskapsunderlag om framtida odlingsbar mark	Behov av att kartera och utreda områden och ytor lämpliga för odling där flera syften och tidsperspektiv bör samverka (tidigare jordbruksmark och framtida lämpliga odlingsytor liksom syften för såväl livsmedelsproduktion, beredskap, biologisk mångfald och klimatanpassning) Dessutom bör möjligheterna att värna och styra utredas samt föreslå hur en framtida hantering ska ske utifrån kommunens ansvar.		Identifierat behov

	När kunskapsunderlag finns kan bedömning och nya ställningstaganden göras i ny översiktsplan eller i annat beslutsunderlag/ styrdokument.		
Utvecklingsplan för Sandvikens centrum	Behov av att framtidssäkra ett funktionellt centrum med kommunal och kommersiell service för nuläge och framtida utveckling mellan Göransson Arena – Mosaiken.		Identifierat behov
Ständigt aktuell koncernutbyggnadsplan	Behov av en uppdaterad koncensamordning för utbyggnad av teknisk infrastruktur och exploateringsplan utifrån nya planeringsförutsättningar och kommande ÖP.		Identifierat behov
Revidering av Kretsloppsplanen	Behov av att revidera antagen Kretsloppsplan tillsammans med Gästrike Återvinnare.		Identifierat behov
Ny digital struktur för kommande översiktsplan	Boverket och Lantmäteriet arbetar fram en digital översiktsplanemodell som kommuner ska utgå från i sin framtida översiktsplanering.	<i>Föreskrift troligen 2027</i>	Identifierat behov
Utvärdera utvecklingspotential Nyhem, Högbo, Rökebo och Jäderfors med omnejd	Utredning för att utvärdera om utvecklingspotential finns för fler bostäder kopplat till pågående VA-utbyggnad i området.		Identifierat behov
Utvärdering av utvecklingspotential i centrala Sandviken	Behov av att utvärdera möjligheter att genomföra utvecklingsprojekt med bostäder och verksamheter utifrån behov och förändringstryck inom befintliga planer i de centrala delarna av Sandviken.		Identifierat behov

Konsekvenser om Planeringsstrategin inte antas

Den nya lagstiftningen i PBL innebär att alla kommuner antingen ska anta en ny översiktsplan eller anta en Planeringsstrategi innan den 11 september 2024. Om detta inte sker uppfyller inte kommunen lagens krav.

Lagstiftningen har tillkommit som ett stöd för att kommuner ska hålla översiktsplaneringen aktuell och möjliggör därmed att hela PBL-systemet ska vara effektivt.

Om översiktsplanen konstateras inaktuell behöver en ny översiktsplan arbetas fram och det är lämpligt att en ny översiktsplan ersätter en tidigare utan ”glapp” emellan. Om gällande översiktsplan faller utan att en ny kan beslutas kommer den dagliga PBL-handläggningen försvåras i till exempel ärenden om detaljplaner, bygglov, förhandsbesked, strandskydd och LIS-områden.

Om kommunen inte har en aktuell översiktsplan innebär det också att kommunens markpolitik och bebyggelsepolitik saknas och lämnas öppen för tolkning av andra samt att myndigheter och andra aktörer får göra egna bedömningar gällande hanteringen av den fysiska miljön vid beslut om exempelvis tillstånd enligt miljöbalken eller planering av infrastruktur.

Sandvikens sammanfattande bedömning år 2024 om översiktsplan och översiktsplanering

Sandvikens gällande översiktsplan är *Översiktsplan för Sandvikens Kommun 2030*, antagen 2018, vilken anses fortsatt aktuell.

Sedan 2018 har dock förutsättningar förändrats i både Sandviken och i omvärlden vilket har hanterats på olika sätt kopplat till översiktsplaneringen. Bland annat har vissa nya lagkrav implementerats, vissa nya kunskapsunderlag har utretts, vissa nya styrdokument har antagits och vissa nya politiska inriktningar såväl nationellt som lokalt har beslutats.

Bedömningen är ändå att gällande översiktsplan tillsammans med antagna och pågående detaljplaner möjliggör tillräcklig beredskap för utveckling av bostäder och verksamheter i Sandviken utifrån beräknat behov de närmast kommande 2-4 åren.

På liknande sätt bedöms att gällande översiktsplan tillsammans med kommunens antagna styrdokument och politiska inriktningsbeslut möjliggör tillräcklig beredskap för övrig utveckling av bebyggelse, mark- och vattenanvändning i närtid.

Dessbättre fortsätter intresset för Sandviken som etableringsort och förändringstrycket ökar för att Sandviken ska växa för framtiden och erbjuda en kommun att trivas i med minskad klimatpåverkan och utbildning som gör skillnad. Det betyder att Sandviken redan nu rustar och förbereder inför framtida utvecklingsmöjligheter och har både färdigställt och påbörjat flera arbeten för att skapa nya styrdokument och nya kunskapsunderlag för att möjliggöra önskad utveckling. Det behövs dock initieras ytterligare nya utredningar, analyser och inriktningsarbeten för att komma vidare. I Planeringsstrategin beskrivs det arbete som är direkt kopplat till översiktsplaneringen.

Process och organisation

Arbetet med att ta fram planeringsstrategin har pågått under 2023 och 2024 och beräknas presenteras för politiken under våren 2024 inför beslut innan sommaren 2024. Ett beslut i kommunfullmäktige innan den 11 september 2024 krävs för att kommunen ska uppfylla lagens krav.

I arbetet, som har drivits av samhällbyggnadsförvaltningen, har kompetenser från flertalet enheter deltagit samt dialog förts med nyckelpersoner inom andra förvaltningar. Projektgruppen har analyserat, följt upp och utvärderat gällande översiktsplan. Arbetet har styrts och förankrats i en styrgrupp bestående av chefer från samhällsbyggnadsförvaltningen och tekniska kontoret i den så kallade Samhällsbyggnadsgruppen.

Projektledare

David Jansson, samhällsplanerare

David Palmberg, stadsarkitekt

Projektgrupp

Lovisa Enerhall och Matilda Ek Hessel, planarkitekt

Kristina Alm och Gilnaz Mirzajee, bygglovshandläggare

Åsa Holmberg, miljöstrateg

Johanna Weglin-Nilsson, klimatstrateg

Jenny Jonsson, trafikplanerare

Christian Jansson, stadsträdgårdsmästare

Tommie Larsson, mark- och exploateringsingenjör

Elin Giotis, strateg

Redaktör

Viveka Sohlén, samhällsplanerare